

קרבן עולה - "שהוא נברא מחדש בריה חדשה"

הרב איתמר
אבר
ש"ס
148

1. כיצד סומך? הזבח עומד בצפון ופניו למערב והסומך עומד במזרח ופניו למערב ומניח ב' ידיו בין ב' קרנות של זבח ובלבד שלא יהא דבר חוצץ בינו לבין הזבח ומתוודה, על חטאת עון חטאת ועל אשם עון אשם ועל עולה עון לקט שכתה ופאה ומעשר עני, דברי ר' יוסי הגלילי, רבי עקיבא אומר אין עולה באה אלא על עשה ועל לא תעשה שניתק לעשה (תוספתא מנחות י; יומא לו ע"א)

2. ונרצה לו - (ת"כ) על מה הוא מרצה לו איית על כריתות ומיתות ב"ד או מיתה בידי שמים או מלקות הרי עונשו אמור הא אינו מרצה אלא על עשה ועל לאו הניתק לעשה (רש"י א, ד)

3. וראיתי באגדה בויקרא רבא (ז, ג) תני רבי שמעון בן יוחאי, אין העולה באה אלא על עבירת הרהורי הלב אמר רבי לוי מקרא מלא הוא והעולה על רוחכם היה לא תהיה (יחזקאל כ לב), העולה מכפרת על העולה על רוחכם. וכן באיוב הוא אומר והעלה עולות מספר כולם כי אמר איוב אולי חטאו בני וברכו אלהים בלבבם (איוב א ה), הדא אמרה אין העולה באה אלא על הרהורי הלב והטעם, שלפי שהוא חטא שאין מכיר בו אלא ה', לפיכך כולה כליל לה' (רמב"ן א, ד)

4. ... אמנם שיהיה לרצון לפני ד' ומרוצה וחיבב לפניו ית' כקודם החטא להיות נחת רוח לקונו מעבודתו. היה צריך להביא קרבן עולה אפילו על מ"ע קלה שאין בה כרת ומיתת ב"ד כמו שדרשו רז"ל בת"כ ע"פ ונרצה לו וכדאיתא בגמ' פ"ק דזבחים דעולה מכפרת על מ"ע והיא דורון לאחר שעשה תשובה ונמחל לו העונש. וכאדם שסרח במלך ופיסו ע"י פרקליטין ומחל לו. אעפ"כ שולח דורון ומנחה לפניו שיתרצה לו לראות פני המלך (ולשון מכפרת וכן מ"ש בתורה ונרצה לו לכפר עליו אין זו כפרת נפשו אלא לכפר לפני ד' להיות נחת רוח לקונו כדאיתא שם בגמ' וכמ"ש תמים יהיה לרצון)...

(אגרת התשובה)

5. יש תשובה מכוונת נגד חטא מיוחד או חטאים רבים. והאדם שם חטאו נוכח פניו, ומתחרט עליו ומצטער על אשר נוקש בפח החטא, ונפשו מטפסת ועולה, עד שהוא משתחרר מהעבדות החטאית, ומרגיש בקרבו את החרות הקדושה, הנעימה מאד לנפשו הנהלאה והוא הולך ומתרפא...

וישנה עוד הרגשת תשובה, שתמית כללית. אין חטא או חטאים של עבר עולים על לבו, אבל בכלל הוא מרגיש בקרבו שהוא מדוכא מאד, שהוא מלא עון, שאין אור ד' מאיר עליו, אין רוח נדיבה בקרבו, לבו אטום, מדותיו ותכונות נפשו אינן הולכות בדרך הישרה והרצויה הראויה למלאות חיים הגונים לנפש טהורה, השכלתו היא גסה, רגשותיו מעורבבים בקדרות וצמאון שמעורר לו געול רוחני, מתביש הוא מעצמו, יודע הוא כי אין אלוה בקרבו, וזאת היא לו הצרה היותר גדולה, החטא היותר איום, מתמרמר הוא על עצמו... מתוך מרירות נפשית זו באה התשובה כרטיה של רופא אמן... לבבו כולו נטבל בנחלי עדנים... רוח הקדש מקשקשת לפניו כזוג והוא מבושר שנמחו כל פשעיו, הידועים ושאינם ידועים, שהוא נברא מחדש בריה חדשה, שכל העולם כולו וכל העולמים התחדשו עמו, והכל אומר שירה, חדות ד' מלא כל

(אורות התשובה ג')

6. ושחט והקריבו הכהנים - מקבלה ואילך מצות כהונה למד על השחיטה שכשירה בזר (זבחים לב) (רש"י ה') וטעם ושחט - הכהן שישחטנו אחד ויזרקו רבים את הדם וכן כתוב וימציאו בני אהרן (ראב"ע ה')

7. ושחט את בן הבקר - ושחט אחרא ולא כהנא, דכהנא אסיר ליה בדינא, בגין דלא יפגים ההוא אתר דאחיד ביה (זהר נשא, דף קכד ע"א)

מכללת הרצוג-גוש עציון

ימי עיון בתנ"ך

קייץ תש"ע

8. והקריבו - זו קבלה שהיא הראשונה ומשמעה לשון הולכה למדנו שתיהן ס"א ששתיהן בבני אהרן (רש"י ה')
...ואיננו נכון, אלא מדרש רבותינו (תו"כ ד, ד) והקריבו זו קבלת הדם, שאין לשון והקריבו קריבת הדם למזבח
שהיא ההולכה, אבל הוא לשון קרבן, שיעשו מן הדם קרבן, והוא לקבלו ולזרקו על המזבח, כי הזכיר בבעל הקרבן
הבאה וסמיכה ושחיטה, ואחרי השחיטה הזכיר בני אהרן מיד, אם כן אף הקבלה עצמה מצות כהונה ואינה אלא
בכהן כשר ובכלי שרת...

(רמב"ן ה')

9. והפשיט - כהן או הלוי נלוה אליו (ראבי"ע ו')

והפשיט את העולה מצוה שיפשיטנה כולה ואחרי כן ינתח אותה ואמר והפשיט, ונתח, כי בבעל הקרבן ידבר,
כאשר אמר וסמך ושחט, כי ההפשט והנתוח אינן עבודות וכשרות בזר ולכך חזר אחר כך ואמר ונתנו בני אהרן
(פסוק ז) וכן רחיצת הקרבים כשרה בזר, ולכך אמר וקרבו וקרעו ירחץ במים (פסוק ט), בעל הקרבן, ואחרי כן
והקטיר הכהן

(רמב"ן ו')

10. ונתנו בני אהרן הכהנים אש. אע"פ שהאש יורד מן השמים מצוה להביא מן ההדיוט כדי לערב אש שלמעלה
ושל מטה, ולידון את החוטא בבי' בתי דינין כדי לכפר על ההרהור במין העון אשר היה ראוי להיות נידון בבי"ד
שלמעלה ועל ההרהור במין התטא אשר היה ראוי להיות לדין בבי"ד שלמטה וזהו טעם סמכוני באשיות (שיר ב
ה) ב' מיני אשיות כי חולת אהבה אני הם העונות חלי הנפש הנוגע באהבת הש"י ונרפא לו ע"י ב' אשיות אלו
(כלי יקר ז')

.11

עבודת הדם (הנפש)	עבודת הכשרה בזר	עבודת הכהנים	מיקום העבודה
שחיטה	קבלת הדם - הולכה - זריקה	סביב המזבח (מחת	לסיקרא)
עבודת הבשר (הגוף)	הפשטה-ניתוח-(רחיצה)	עריכת העצים על האש- עריכת האברים-הקטרה	על המזבח

12. ...ואמנם קרבנות חלוקים הם כי איש הישראלי שלא חטא במעשה ולא עבר על רצון יוצרו באחת מהנה רק
שאינו לו מיצרו שהרע שבקרבן מסיתו תמיד להתאוות תאוה והגם שהוא כובשו מכל מקום בכח גדול הוא ונפשו לו
מרה מאוד בעת הצטרכותו לכבוש דברים שנפשו חומדתן ומתאוותן ומורגל בהן מנעוריו ועל כן רוצה להאיר אור
נפש השכליות שבו בכח המוח והשכל ולהכניע תאוות הבהמיות ולעשותן קודש לה' אז מביא עולה לה' ובאה מזכר
תמים המורה על התגברות העלייה שהאיש דרכו לכבוש כמאמר חז"ל (יבמות ס"ה ע"ב) והוא עולה כליל לה'
ומכניע בזה כל תאוות ומדות רעות ומעלן לה' וזוכה על ידי זה לעלות במעלה לזכך הנפש שהרע יתהפך לטוב. ועל
כן אמרו חז"ל (ויקרא רבה ז', ג') אין העולה באה כי אם על הרחור הלב, מורה על הרחורי עבירה הקשים מעבירה
הוא התאוות ומדות רעות לאכפייא סטרא אחרא ולעשותן כליל לה' אל עליון. וצריכה סמיכה לסמוך ידו ורשותו
עליה לקבל כן בנפשו להכניע הבהמיות ולהעלותו אל הקדושה כמו שעושה בקרבן הלז ומעתה יזבח נפשו ותאוותו
לה' ואז ונרצה לו לכפר עליו מכל וכל שלא ימצא בו עוד מתאוות החזקים והמרים שקשה לעבור עליהן
(באר מים חיים, ויקרא)